

ชื่อภาคนิพนธ์ : พฤติกรรมการใช้สมุนไพรและการแพทย์แผนไทยของอาสาสมัครสาธารณสุข
ประจำหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

ชื่อผู้เขียน : นายมานู สะดี

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ปีการศึกษา : 2545

การศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้สมุนไพรและการแพทย์แผนไทยของอาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอรามัน จังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์ดังนี้
(1) เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้สมุนไพรและการแพทย์แผนไทยของอาสาสมัครสาธารณสุข
ประจำหมู่บ้าน (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สมุนไพรและการแพทย์
แผนไทยของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และ(3) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค ที่เกิดขึ้น
จากการใช้สมุนไพรและการแพทย์แผนไทยของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างคือ
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่ปฏิบัติงานในพื้นที่อำเภอรามัน จังหวัดยะลา จำนวน
144 คน โดยการสุ่มเลือกอย่างง่าย จาก 72 หมู่บ้าน ๆ ละ 2 คน

ผลการศึกษาพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ส่วนมากเป็นเพศหญิง
มีอายุ 20 - 40 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีรายได้/ครอบครัว/ปี ต่ำกว่า 5,000 บาท
ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 5 ปีขึ้นไป เคยเข้ารับการอบรม
เกี่ยวกับสมุนไพรและการแพทย์แผนไทย เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านพร้อมกับ
ตำแหน่งอื่น ๆ ด้วย เช่น เป็นสมาชิกกลุ่มสตรี เป็นต้น ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสมุนไพรและ
การแพทย์แผนไทยจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

2. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีระดับการรับรู้เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรและ
การแพทย์แผนไทยในระดับมาก และมีพฤติกรรมการใช้สมุนไพรและการแพทย์แผนไทยในระดับ
มาก โดยมีพฤติกรรมด้านการปลูกพืชสมุนไพรไว้รอบบริเวณบ้าน เพื่อไว้ใช้เวลามีเหตุจำเป็น พร้อม
ทั้งแนะนำให้ชาวบ้านปลูกด้วย และมีพฤติกรรมด้านการใช้สมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน
เวลาถูกไฟไหม้ น้ำร้อนลวก จะใช้ว่านหางจระเข้รักษาก่อนใช้อย่างอื่น

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏว่า เพศ รายได้ ประสบการณ์ในการเข้ารับ
การอบรมเกี่ยวกับสมุนไพรและการแพทย์แผนไทย การมีตำแหน่งทางสังคมอื่น ๆ ปริมาณการรับ
สื่อ ข่าวสารเกี่ยวกับสมุนไพรและการแพทย์แผนไทย ระดับการรับรู้เกี่ยวกับสมุนไพร และ
การแพทย์แผนไทยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สมุนไพรและการแพทย์แผนไทย ส่วนอายุ
การศึกษา ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง อสม. ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการใช้สมุนไพรและ
การแพทย์แผนไทย

Title of Research Paper : Knowledge and Behavior of Village Health Volunteer toward the Using of Herbs and Thai Traditional Medicine : A Case Study of Raman District, Yala Province

Author : Mr. Mamu Satee

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2002

The study of "Knowledge and Behavior of Village Health Volunteer toward the Using of Herbs and Thai Traditional Medicine : A Case Study of Raman District, Yala Province" had the following objectives:

1. to study behavior of village health volunteer toward the using of herbs and Thai traditional medicine,
2. to study factors affecting behavior of village health volunteer toward the using of herbs and Thai traditional medicine,
3. to study problems and obstacles after using of herbs and Thai traditional medicine.

The sample group consisted of 144 village health volunteers, 2 from each village selected by using Simple Random Sampling from 72 villages.

Results

1. Most subjects were female, age between 20 – 40 years, completed Prathom Suksa level, their family income less than 5,000 baht per year, being a village health volunteer more than 5 years, being trained in using of herbs and Thai traditional medicine, being members of other association and receiving information about herbs and Thai traditional medicine from Public Health Officer.

2. Their knowledge level in using of herbs and Thai traditional medicine was at a high level. In addition, their behavior in using of herbs and Thai traditional medicine was at a high level. Most of them grew herbs around the house for emergency case and advising their neighbor about their benefit. They also used herb in primary health care such as using alovelar when burning by fire or hot water.

3. For hypothesis testing results, it was found that age, income, training experience in using of herbs and Thai traditional medicine, being in the other social position, receiving the information about using of herbs and Thai traditional medicine, level of their knowledge in using herbs and Thai traditional medicine had a significant relationship with the behavior of using herbs and Thai traditional medicine. However, age, education, period of being a volunteer had no a significant relationship with the behavior of using herbs and Thai traditional medicine.